

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. kesäkuuta 2023
(OR. en)

11152/23

ECOFIN 677
UEM 211
SOC 502
EMPL 353
COMPET 697
ENV 776
EDUC 289
RECH 321
ENER 412
JAI 923
GENDER 153
ANTIDISCRIM 147
JEUN 191
SAN 428

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Ed. asiak. nro: 9847/1/23 REV 1

Kom:n asiak. nro: COM(2023) 621 final

Asia: NEUVOSTON SUOSITUS Puolan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

---

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena edellä mainittu, komission ehdotukseen COM(2023) 621 final perustuva, neuvoston ja Eurooppa-neuvoston käsittelemä ehdotus neuvoston suositukseksi.

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu ... päivänä ...kuuta ...,

Puolan vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan vuoden 2023 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

---

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241², jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä 'tukiväline', tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään taloudellista ja osallistavaa elpymistä sekä kestävien ja kasvua edistävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamista, joilla tuetaan vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta ja vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista. Tukivälineen mukainen enimmäisrahoitusosuus jäsenvaltiota kohti päivitettiin 30 päivänä kesäkuuta 2022 asetuksen (EU) 2021/241 11 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

---

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Komissio hyväksyi 22 päivänä marraskuuta 2022 vuotuisen selvityksen kestävästä kasvusta 2023; tämä käynnisti vuoden 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto hyväksyi 23 päivänä maaliskuuta 2023 vuotuisen kestävä kasvun selvityksen 2023 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyuden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 22 päivänä marraskuuta 2022 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011³ perusteella laadittavan varoituskon mekanismia koskevan kertomuksen 2023, jossa se katsoi, että Puola ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoja tai niiden uhka. Sen vuoksi perusteellista tarkastelua ei tarvita. Komissio antoi suosituksen euroalueen talouspolitiikkaa koskevaksi neuvoston suositukseksi sekä ehdotuksen vuoden 2023 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi suosituksen euroalueen talouspolitiikasta⁴ 16 päivänä toukokuuta 2023 ja yhteisen työllisyysraportin 13 päivänä maaliskuuta 2023.
- (3) Unionin talouksien häiriönsietokyky on osoittautunut erinomaiseksi, mutta geopoliittisen tilanteen vaikutus on edelleen negatiivinen. Samalla kun unioni pysyy vakaasti Ukrainan rinnalla, sen talous- ja sosiaalipolitiikassa keskitytään lyhyellä aikavälillä vähentämään energiasokkien negatiivista vaikutusta haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksiin ja yrityksiin sekä keskipitkällä aikavälillä jatkamaan toimia vihreän ja digitaalisen siirtymän toteuttamiseksi, kestävä ja osallistavan kasvun tukemiseksi, makrotalouden vakauden turvaamiseksi ja häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Lisäksi keskitytään vahvasti unionin kilpailukykyyn ja tuottavuuden parantamiseen.

---

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Neuvoston suositus, annettu 16 päivänä toukokuuta 2023, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Komissio antoi 1 päivänä helmikuuta 2023 tiedonannon ”Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma nettonollan aikakaudelle”, jäljempänä ’Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma’. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelman tavoitteena on parantaa unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä ja tukea nopeaa siirtymistä ilmastoneutraaliuteen. Se täydentää käynnissä olevia Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan ja REPowerEU-suunnitelmaan kuuluvia toimia. Sen tavoitteena on myös luoda suotuisampi ympäristö, jotta voidaan lisätä unionin kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vaadittavien nettonollatekniikoiden ja tuotteiden tuotantokapasiteettia unionissa sekä varmistaa kriittisten raaka-aineiden saatavuus muun muassa monipuolistamalla hankintoja, hyödyntämällä jäsenvaltioiden geologisia luonnonvaroja asianmukaisesti ja maksimoimalla raaka-aineiden kierrätys. Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelma rakentuu seuraavien neljän pilarin varaan: ennakoitava ja yksinkertaistettu sääntely-ympäristö, rahoituksen saannin nopeuttaminen, osaamisen parantaminen ja avoin kauppa häiriönsietokykyisten toimitusketjujen luomiseksi. Komissio antoi lisäksi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen”, jonka perustana on yhdeksän toisiaan vahvistavaa tekijää ja tavoite pyrkiä luomaan kasvua edistävä sääntelykehys. Tiedonannossa määritetään ensisijaisia politiikkoja, joilla pyritään aktiivisesti saamaan aikaan unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä edistäviä rakenteellisia parannuksia, oikein kohdennettuja investointeja ja sääntelytoimia. Jäljempänä esitettävillä suosituksilla edesautetaan kyseisiin ensisijaisiin politiikkoihin liittyviä toimia.

- (5) Vuonna 2023 talouspolitiikan koordinoinnin eurooppalainen ohjausjakso kehittyi edelleen tukivälineen täytäntöönpanon mukaisesti. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat kytkeytyvät kaikkiin viime vuosina annettuihin asiaankuuluviin maakohtaisiin suosituksiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020 ja 2022 maakohtaiset suositukset ovat yhtä lailla tärkeitä tarkistettaessa, päivitettäessä tai muutettaessa elpymis- ja palautumissuunnitelmia asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.
- (6) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435⁵, jäljempänä 'REPowerEU-asetus', joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään nopeassa tahdissa poistamaan unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja unionin energiahuollon monipuolistamista sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. REPowerEU-asetuksessa jäsenvaltioille annetaan mahdollisuus lisätä kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa uusi REPowerEU-luku, jotta ne voivat rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka auttavat saavuttamaan REPowerEU-tavoitteet. Kyseiset uudistukset ja investoinnit auttavat myös parantamaan unionin nettonollateollisuuden kilpailukykyä, kuten Vihreän kehityksen teollisuussuunnitelmassa hahmotellaan, ja niiden energiaan liittyvien maakohtaisten suositusten noudattamista, joita jäsenvaltioille on annettu vuonna 2022 ja annetaan tarvittavilta osin myös vuonna 2023. REPowerEU-asetuksessa otetaan käyttöön uusi rahoitustuen luokka, jota ei makseta takaisin; tuki asetetaan jäsenvaltioiden saataville elpymis- ja palautumissuunnitelmiin kuuluvien uusien energiaan liittyvien uudistusten ja investointien rahoittamiseksi.

---

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

(7) Komissio hyväksyi 8 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon, jossa annetaan finanssipoliittista ohjausta vuodeksi 2024, jäljempänä '8 päivänä maaliskuuta annettu tiedonanto'. Tiedonannolla pyritään tukemaan jäsenvaltioiden vakaus- ja lähentymisohjelmien valmistelua ja sitä kautta vahvistamaan politiikan koordinoitua. Komissio muistutti, että vakaus- ja kasvusopimuksen yleisen poikkeuslausekkeen soveltamisesta luovutaan vuoden 2023 lopussa. Vuosiksi 2023 ja 2024 komissio vaati finanssipoliittikkaa, jolla varmistetaan keskipitkän aikavälin velkakestävyys ja lisätään potentiaalista kasvua kestäväällä tavalla, ja kehotti jäsenvaltioita esittämään vuoden 2023 vakaus- ja lähentymisohjelmissaan, miten niiden finanssipoliittisilla suunnitelmilla varmistetaan, että perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) noudatetaan ja varmistetaan uskottava ja jatkuva velan vähentäminen tai velan pitäminen maltillisella tasolla keskipitkällä aikavälillä. Komissio myös kehotti jäsenvaltioita luopumaan asteittain kansallisista finanssipoliittisista toimenpiteistä, joita on otettu käyttöön kotitalouksien ja yritysten suojelemiseksi energian hintasokilta, alkaen vähiten kohdennetuista toimenpiteistä. Se totesi, että jos tukitoimenpiteitä on tarpeen jatkaa energian hintojen uusien nousupaineiden vuoksi, jäsenvaltioiden olisi kohdennettava tällaiset toimenpiteet haavoittuviin kotitalouksiin ja yrityksiin paremmin. Komissio totesi, että julkista taloutta koskevat suositukset kvantifioitaisiin ja eriytettäisiin. Lisäksi, kuten linjauksista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 9 päivänä marraskuuta 2022 annetussa komission tiedonannossa ehdotetaan, julkista taloutta koskevat suositukset laadittaisiin nettomääräisten perusmenojen pohjalta. Komissio suositti, että kaikki jäsenvaltiot edelleen suojaavat kansallisesti rahoitetut investoinnit ja varmistavat tukivälineen ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön, ottaen huomioon erityisesti vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä selviytymiskykyyn liittyvät tavoitteet. Komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisia alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen.

- (8) Komissio esitti 26 päivänä huhtikuuta 2023 lainsäädäntöehdotuksia, joilla unionin talouden ohjausjärjestelmää koskevat säännöt uudistetaan kattavasti. Ehdotusten keskeisenä tavoitteena on vahvistaa julkisen velan kestävyyttä ja edistää kestäväää ja osallistavaa kasvua kaikissa jäsenvaltioissa uudistusten ja investointien avulla. Komission ehdotusten tavoitteena on parantaa kansallista sitoutumista, yksinkertaistaa ohjausjärjestelmää ja lisätä keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Suuntaviivoista EU:n talouden ohjausjärjestelmän uudistamiseksi 14 päivänä maaliskuuta 2023 annettujen neuvoston päätelmien mukaisesti tavoitteena on, että lainsäädäntötyö saadaan päätökseen vuonna 2023.
- (9) Puola toimitti 3 päivänä toukokuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V esitettyjä arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 17 päivänä kesäkuuta 2022 täytäntöönpanopäätöksen Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä⁶. Rahoituserien maksamisen ehtona on, että komissio on hyväksynyt asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti päätöksen, jossa todetaan, että Puola on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

---

⁶ ST 9728/2022 INIT; ST 9728/2022 ADD 1.

- (10) Puola toimitti 27 päivänä huhtikuuta 2023 vuoden 2023 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2023 lähentymisohjelmansa asetuksen (EY) N:o 1466/97 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Ohjelmat on arvioitu yhdessä, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2023 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Puolan puolivuositainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.
- (11) Komissio julkaisi 24 päivänä toukokuuta 2023 Puolaa koskevan vuoden 2023 maaraportin. Siinä arvioidaan Puolan edistymistä neuvoston vuosina 2019–2022 hyväksymien asianomaisten maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Puola on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehitymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Puolan edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

- (12) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Puolan julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2021 oli 1,8 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 3,7 prosenttiin vuonna 2022, ja julkinen velka, joka vuoden 2021 lopussa oli 53,6 prosenttia suhteessa BKT:hen, supistui vuoden 2022 loppuun mennessä 49,1 prosenttiin. Komissio antoi 24 päivänä toukokuuta 2023 Europan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen. Kyseisessä kertomuksessa käsiteltiin Puolan julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2022 sen julkisen talouden alijäämä ylitti perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että alijäämäkriteeriä ei ole noudatettu. Komissio ei ehdottanut 8 päivänä maaliskuuta 2023 antamansa tiedonannon mukaisesti uusien liiallisen alijäämän menettelyjen aloittamista keväällä 2023. Tämän jälkeen komissio totesi aikovansa ehdottaa neuvostolle alijäämäperusteisten liiallisiä alijäämiä koskevien menettelyjen käynnistämistä keväällä 2024 vuoden 2023 toteutumatiетojen perusteella. Puolan olisi otettava tämä huomioon toteuttaessaan vuoden 2023 talousarviotaan ja laatiessaan talousarviotaan vuodeksi 2024.
- (13) Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet finanssipoliittiset toimenpiteet, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi. Vuonna 2022 tällaisia verokertymää vähentäviä toimenpiteitä olivat muun muassa alennetut arvonlisäverokannat ja energian ja polttoaineiden valmisteverot. Menoja lisääviin toimenpiteisiin kuuluivat muun muassa käteistuet, kotitalouksien sähkön hintakatto ja yritysten kaasukustannuksiin myönnettävät tuet. Komissio arvioi, että kyseisistä toimenpiteistä julkiselle taloudelle vuonna 2022 aiheutuneet nettokustannukset olivat 1,9 prosenttia suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden rahoitusasemaan ovat vaikuttaneet myös Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäisen suojelun tarjoamisen talousarviokustannukset, joiden arvioidaan olleen 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022. Samaan aikaan covid-19-kriisiin liittyvien väliaikaisten hätätoimenpiteiden arvioidut kustannukset laskivat 0,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2022, kun ne vuonna 2021 olivat 2,4 prosenttia.

- (14) Neuvosto suositti⁷ 18 päivänä kesäkuuta 2021, että Puola varmistaa, että finanssipolitiikan viritys on vuonna 2022 edelleen kasvua tukeva, elpymis- ja palautumistukivälineen tarjoama sysäys mukaan lukien, ja jatkaa kansallisesti rahoitettavia investointeja.
- (15) Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys⁸ oli vuonna 2022 neuvoston suosituksen mukaisesti kasvua tukeva eli –3,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Neuvoston suosituksen mukaisesti Puola jatkoi elpymisen tukemista tukivälineestä rahoitettavilla investoinneilla. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2022 (1,3 % suhteessa BKT:hen vuonna 2021). Kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla oli finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka oli 0,2 prosenttiyksikköä.⁹ Sen vuoksi Puola on neuvoston suosituksen mukaisesti jatkanut kansallisesti rahoitettavia investointeja. Kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman uusia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä, 2,3 prosenttiyksikön vaikutus. Tässä merkittävässä elvyttävässä vaikutuksessa olivat mukana energian hintojen nousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi toteutettujen toimenpiteiden lisävaikutus (lisännettokustannukset julkiselle taloudelle 1,9 % suhteessa BKT:hen) sekä kustannukset, jotka johtuvat tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille (0,5 % suhteessa BKT:hen). Näin ollen Puola on pitänyt kansallisesti rahoitettavien juoksevien menojen kasvun riittävästi kurissa.

---

⁷ Neuvoston suositus, annettu 18 päivänä kesäkuuta 2021, jolla annetaan neuvoston lausunto Puolan vuoden 2021 lähentymisohjelmasta (EUVL C 304, 29.7.2021, s. 98).

⁸ Finanssipolitiikan viritystä mitataan perusmenojen (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) muutoksena suhteessa keskipitkän aikavälin potentiaaliseen kasvuun. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot. Lisätietoja on julkisen talouden tilastotaulukoiden laatikossa 1.

⁹ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla oli elvyttävä vaikutus, joka oli 0,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Tämä johtui suurelta osin valtion tuesta rahoituslaitoksille.

- (16) Vuoden 2023 lähentymisohjelmaan sisältyvien julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on komission kevään 2023 talousennusteen mukainen vuonna 2023 ja sen jälkeen. Hallitus ennustaa reaalisen BKT:n kasvavan 0,9 prosenttia vuonna 2023 ja 2,8 prosenttia vuonna 2024. Komission kevään 2023 talousennusteesta puolestaan reaalisen BKT:n ennustetaan kasvavan hieman vähemmän siten, että kasvu on 0,7 prosenttia vuonna 2023 ja 2,7 prosenttia vuonna 2024. Tämä johtuu lähinnä siitä, että kotimaisen kysynnän vaikutus arvioidaan pienemmäksi.
- (17) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä kasvaa 4,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämä kasvu johtuu pääasiassa suuremmista puolustukseen, terveydenhuoltoon, julkisen sektorin palkkoihin ja eläkkeiden indeksointiin liittyvistä menoista ja siitä, että samaan aikaan energian hinnan nousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi toteutettujen toimenpiteiden kustannukset pysyvät korkeina. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka, joka oli vuoden 2022 lopussa 49,1 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvaa vuoden 2023 loppuun mennessä 50,5 prosenttiin. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä on 5,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Se on suurempi kuin vuoden 2023 lähentymisohjelmassa ennakoidaan, mikä johtuu pääasiassa poikkeuksellisen tuen tarjoamiseksi viljelijöille toteutettavista toimenpiteistä, joita ei ollut vielä määritetty vuoden 2023 lähentymisohjelmassa. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2023 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteesta samankaltainen, 50,5 prosenttia.

(18) Toimenpiteiden, joita on toteutettu energian hinnannousun taloudellisten ja sosiaalisten vaikutusten lieventämiseksi, odotetaan edelleen vaikuttavan julkisen talouden rahoitusasemaan vuonna 2023. Kyse on pääosin uusista toimenpiteistä, kuten sähkön ja kaasun hintasulkujärjestelmistä ja tukitoimenpiteistä energiaintensiivisille teollisuudenaloille. Näiden toimenpiteiden kustannukset kompensoidaan osittain verottamalla kaasun- ja sähköntuottajien satunnaisia voittoja. Kun nämä tulot otetaan huomioon, tukitoimenpiteiden nettokustannukset julkiselle taloudelle vuonna 2023 ovat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 1,7 prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁰. Useimmat vuoden 2023 toimenpiteet eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiviin kotitalouksiin tai yrityksiin kohdennetuilta eikä niillä täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia. Näin ollen kohdennettujen tukitoimenpiteiden määrä, joka on otettava huomioon arvioitaessa 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen¹¹ noudattamista, on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 (kun se vuonna 2022 oli 0,1 % suhteessa BKT:hen). Kustannusten, joita Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäinen suojele aiheuttaa julkiselle taloudelle, ennustetaan supistuvan 0,2 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen vuoteen 2022 verrattuna. Lisäksi odotetaan, että vuoden 2023 julkisen talouden rahoitusasema hyötyy siitä, että covid-19-kriisiin liittyvistä väliaikaisista hätätoimenpiteistä luovutaan asteittain (0,7 % suhteessa BKT:hen).

---

¹⁰ Luku kuvaa toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, mukaan lukien juoksevat tulot ja menot sekä mahdolliset pääomamenoja koskevat toimenpiteet.

¹¹ Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Puolan vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Puolan vuoden 2022 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 171).

- (19) Neuvosto suositti¹² 12 päivänä heinäkuuta 2022 antamassaan suosituksessa, että Puola toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Puolan olisi samanaikaisesti oltava valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Puolalle suositettiin myös, että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloite, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla.

---

¹² Puolan potentiaalisen tuotannon kasvu, jota käytetään finanssipolitiikan virityksen mittaamiseen, keskipitkällä aikavälillä (kymmenen vuoden keskiarvo) on komission kevään 2023 talousennusteen perusteella nimellisin luvuin arviolta 15,5 prosenttia.

(20) Vuonna 2023 finanssipolitiikan viritys on komission kevään 2023 talousennusteen mukaan elvyttävä (-0,8 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio on korkea. Vuonna 2022 finanssipolitiikan viritys oli elvyttävä (-3,0 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä) ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka on 0,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen kohdennettujen tukitoimenpiteiden kustannukset, jotka kasvoivat 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Siihen sisältyvät myös pienentyneet kustannukset tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille (0,2 % suhteessa BKT:hen). Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus ei näin ollen ole seurausta kohdennetusta tuesta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen elvyttävä kasvu johtuu kohdentamattomista energiatoimenpiteistä, suuremmista puolustus- ja terveydenhuoltomenoista sekä julkisen sektorin palkkojen ja sosiaalietuuksien pysyvistä korotuksista. Yhteenvedona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen ennakoitu kasvu ei ole 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavien menojen ennakoitaan olevan 1,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023, ja kansallisesti rahoitettavilla investoinneilla ennakoitaan olevan finanssipolitiikan viritykseen elvyttävä vaikutus, joka on 0,2 prosenttiyksikköä¹³. Sen vuoksi Puola aikoo rahoittaa lisäinvestointeja tukivälineestä ja muista unionin varoista, ja sen ei ennakoita jatkavan kansallisesti rahoitettuja investointeja. Se suunnittelee rahoittavansa julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten rakennusten energiatehokkuuteen, maa- ja merituulivoimaan, energian varastointiin, verkkojen nykyaikaistamiseen, vedyn tuotantoon ja kestävään liikkumiseen. Nämä investoinnit rahoitetaan tukivälineestä ja muilla unionin varoilla.

---

¹³ Muilla kansallisesti rahoitetuilla pääomamenoilla ennakoitaan olevan kiristävä vaikutus, joka on 0,6 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Se vastaa rahoituslaitoksille vuonna 2022 myönnetyn valtion tuen lakkaamisen vaikutusta.

- (21) Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä supistuu vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan 3,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Vuonna 2024 supistuminen johtuu pääasiassa energiakriisiin liittyvistä tukitoimenpiteistä luopumisesta. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan kasvavan vuoden 2024 loppuun mennessä 52,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2023 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 3,7 prosenttia vuonna 2024. Se on suurempi kuin vuoden 2023 lähentymisohjelmassa ennakoitaan, mikä johtuu pääasiassa sellaisista toimenpiteistä, joita ei ollut vielä määritetty lähentymisohjelmassa. Julkisen talouden velka suhteessa BKT:hen vuoden 2024 lopussa on komission kevään 2023 talousennusteessa samantasoinen, 53,0 prosenttia.
- (22) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan useimmista energiatukitoimenpiteistä luovutaan asteittain vuonna 2024. Komission tämänhetkinen oletus on, että energiatukitoimenpiteiden nettokustannukset ovat 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tämä perustuu oletukseen, jonka mukaan energian hinnat eivät nouse uudelleen. Useimmat energiatukitoimenpiteet, joiden tällä hetkellä suunnitellaan olevan voimassa vuonna 2024, eivät vaikuta energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksiin kohdennetuilta eikä niillä täysin säilytetä energian kysynnän vähentämiseen ja energiatehokkuuden lisäämiseen kannustavaa hintasignaalia.

- (23) Asetuksessa (EY) N:o 1466/97 kehoitetaan parantamaan rakenteellista rahoitusasemaa vuosittain keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoitteen saavuttamiseksi käyttäen viitearvona 0,5:tä prosenttia suhteessa BKT:hen¹⁴. Ottaen huomioon julkisen talouden kestävyteen liittyvät näkökohdat ja tarpeen supistaa alijäämää alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen komissio katsoo, että rakenteellista rahoitusasemaa olisi asianmukaista parantaa vähintään 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Jotta tällainen parannus voidaan varmistaa, kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen kasvu¹⁵ ei komission menetelmän mukaisesti saisi vuonna 2024 olla enempää kuin 7,8 prosenttia, kuten nyt suositellaan. Samaan aikaan olisi asteittain luovuttava jäljellä olevista energiatukitoimenpiteistä (komission tämänhetkisen arvion mukaan 1,7 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023), jos energiamarkkinoiden kehitys sen sallii, ja aloitettava vähiten kohdennetuista toimenpiteistä, ja saatavat säästöt olisi käytettävä julkisen talouden alijäämän supistamiseen. Komission arvioiden mukaan tämä johtaisi siihen, että nettomääräisten perusmenojen kasvu alittaa vuodelle 2024 suositellun enimmäiskasvun. Lisäksi kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten juoksevien perusmenojen kasvu vuonna 2023 ei komission kevään 2023 talousennusteen mukaan ole 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukainen. Jos ennuste toteutuu, nettomääräisten perusmenojen kasvua olisi asianmukaista hidastaa vuonna 2024.
- (24) Olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana, kansallisesti rahoitetut nettomääräiset perusmenot kasvavat komission kevään 2023 talousennusteen mukaan 5,6 prosenttia vuonna 2024. Tämä jää alle suositellun kasvuvauhdin. Komission kevään 2023 ennusteen mukaan sopeutus on hieman pienempi kuin kaikista energiatukitoimenpiteistä luopumisesta aiheutuvat säästöt, koska joidenkin energiatukitoimenpiteiden ennakoidaan pysyvän voimassa vuonna 2024.

---

¹⁴ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklassa edellytetään myös yli 0,5 prosentin sopeutusta suhteessa BKT:hen niiden jäsenvaltioiden osalta, joiden julkinen velka on yli 60 prosenttia suhteessa BKT:hen tai joiden velanhoitokykyyn kohdistuu huomattavampia riskejä.

¹⁵ Nettomääräiset perusmenot määritellään kansallisesti rahoitetuiksi menoiksi ilman päätösperäisiä tulopuolen toimenpiteitä, korkomenoja ja suhdanteesta johtuvia työttömyysmenoja.

- (25) Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkiset investoinnit pysyvät vakaina 4,2 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2024 eli samankaltaisella tasolla kuin vuonna 2023. Vuoden 2023 lähentymisohjelmassa mainitaan uudistuksia ja investointeja, joiden odotetaan edistävän julkisen talouden kestävyyttä sekä kestävä ja osallistavaa kasvua. Näihin kuuluvat finanssipolitiikan kehyksen uudistukset, jotka ovat myös osa elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.
- (26) Vuoden 2023 lähentymisohjelmassa esitetään julkisen talouden keskipitkän aikavälin kehitysura vuoteen 2026 saakka. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä supistuu 2,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025 ja pysyy tällä tasolla vuonna 2026. Julkisen talouden alijäämän ennakoidaan sen vuoksi supistuvan alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2025. Vuoden 2023 lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden velka kasvaa siten, että se on vuoden 2024 lopussa 52,4 prosenttia ja vuoden 2026 loppuun mennessä 55,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (27) Puola voi edelleen lisätä huomattavasti sosiaalietuuksia koskevan julkisen varainkäytön tehokkuutta. Sosiaalietuudet ovat edelleen suurelta osin kohdentamattomia, eikä kotitalouksien tasolla tehdä tarveharkintaa. Julkisten resurssien käyttöä köyhyyden torjunnassa ja eniten tarvitsevien tukemisessa voitaisiin tehostaa kohdistamalla etuudet paremmin.
- (28) Nopeasti ikääntyvä väestö aiheuttaa haasteita Puolan eläkejärjestelmälle. Nykyisessä eläkejärjestelmässä eläkeikä ei nouse, vaikka keskimääräinen elinajanodote ja eläkkeellä vietettyjen vuosien määrä nousevat edelleen. Nykyinen maksuperusteinen eläkejärjestelmä on taloudellisesti tasapainoinen, mutta johtaisi siihen, että tulevat eläke-etuudet pienenevät voimakkaasti suhteessa loppupalkkaan. Tämä tarkoittaisi sitä, että suuri osa eläkeläisistä olisi köyhyysvaarassa. Komission analyysin mukaan pelkkä etuuksien säilyttäminen lähellä nykyistä tasoa edellyttää, että Puolan olisi osoitettava eläkejärjestelmään lisävaroja 6,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuoteen 2070 mennessä. Yleiseen eläkejärjestelmään hiljattain tehtyjen muutosten ja eräiden erityisryhmien kalliiden eläkejärjestelyjen vuoksi eläkkeen määrät ovat anteliaampia tämänhetkisille eläkeläisille. Tämä on vähentänyt kannustimia jatkaa työskentelyä suhteellisen matalan eläkeiän (60 vuotta naisille ja 65 vuotta miehille) jälkeen ja lisännyt väestön ikääntymiseen liittyviä menopaineita.

(29) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelman myöhäisen, kesäkuussa 2022 toteutuneen hyväksymisen vuoksi suunnitelman täytäntöönpano on viivästynyt merkittävästi. Tuomioistuinten riippumattomuuden ja puolueettomuuden vahvistaminen sekä korkeimman oikeuden kurinpitojaoston päätösten vaikutusten kohteina kurinpitoasioissa ja koskemattomuutta koskevissa asioissa olevien tuomareiden tilanteen korjaaminen ovat ennakoedellytys sille, että komissio suorittaa Puolalle maksuja, sekä unionin taloudellisten etujen suojaamisen varmistamiselle, mikä mahdollistaisi suunnitelman nopean ja vakaan täytäntöönpanon. Puola on alkanut panna täytäntöön elpymis- ja palautumissuunnitelman keskeisiä toimenpiteitä, joihin kuuluvat uudistukset seuraavilla aloilla: finanssipolitiikan kehys, terveydenhuolto, digitaalinen siirtymä, energiatehokkuus ja työmarkkinat. Vaikka Puola ei ole virallisesti toimittanut suunnitelmaan liitettävää lisäystä eikä REPowerEU-lukua, se käy parhaillaan keskusteluja komission kanssa. Puola ilmoitti 31 päivänä maaliskuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 14 artiklan 6 kohdan mukaisesti aikomuksensa hakea 23 miljardia euroa ylimääräistä lainatukea tukivälineestä. Uuden REPowerEU-luvun nopea sisällyttäminen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan antaa mahdollisuuden rahoittaa lisä uudistuksia ja -investointeja, jotka tukevat Puolan strategisia tavoitteita energian ja vihreän siirtymän alalla. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen ja tosiasiallinen osallistuminen sekä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun yleinen laatu on edelleen tärkeää, jotta elpymis- ja palautumissuunnitelman ja sitä laajemman muun talous- ja työllisyyspolitiikan täytäntöönpano onnistuu ja jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen politiikan yleiseen linjaan.

- (30) Komissio hyväksyi kaikki Puolan koheesiopolitiikan ohjelma-asiakirjat vuonna 2022. Koheesiopolitiikan ohjelmien nopea täytäntöönpano, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa, REPowerEU-luku mukaan lukien, ja luo sen kanssa synergiaa, on keskeinen tekijä vihreän ja digitaalisen siirtymän aikaansaamisen, taloudellisen ja sosiaalisen häiriönsietokyvyn parantamisen sekä Puolan alueiden tasapainoisen kehittymisen kannalta.
- (31) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin vastataan elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja koheesiopolitiikan ohjelmilla, Puolalla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät investointiympäristöön, energiapolitiikkaan ja vihreään siirtymään.
- (32) Oikeusjärjestelmän riippumattomuus, tehokkuus ja laatu ovat olennaisia vakaan ja ennakoitavissa olevan liiketoimintaympäristön ja suotuisan investointiympäristön kannalta. Niillä on tärkeä tehtävä kestävän talouskasvun saavuttamisessa keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä. Puolan investointiympäristöä heikentävät edelleen vakavat oikeusvaltioperiaatteeseen, myös oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, liittyvät huolenaiheet, jotka on tuotu esiin Euroopan unionin tuomioistuimen, jäljempänä 'unionin tuomioistuin', ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioissa. Lisäksi komissio saattoi 15 päivänä helmikuuta 2023 Puolaa koskevan asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi, koska Puolan perustuslakituomioistuin ja sen oikeuskäytäntö rikkoivat unionin oikeutta tavalla, joka erityisesti kyseenalaisti unionin oikeuden ensisijaisuuden.

(33) Puolan energiapaletti koostuu suurelta osin fossiilisista polttoaineista: vuonna 2021 hiilen osuus oli noin 60 prosenttia ja uusiutuvien energialähteiden vain 13 prosenttia. Puola lopetti maakaasun tuonnin Venäjältä huhtikuussa 2022 ja öljyn tuonnin helmikuussa 2023. Viime vuosina toteutetut monipuolistamistoimet ovat vähentäneet tämän vaikutusta Puolan energian huoltovarmuuteen. Puolan hiilestä irtautuminen on tapahtunut huomattavasti hitaammin kuin muiden jäsenvaltioiden. Puolalla on yhä runsaasti mahdollisuuksia puuttua sääntelyyn ja hallintoon liittyviin esteisiin, jotka haittaavat uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton nopeuttamista. Uusiutuvan energian tuotannon lisääminen on avainasemassa Puolan talouden hiilestä irtautumisen ja ilmastoneutraaliuden saavuttamisen kannalta. Uusiutuvien energialähteiden potentiaalin hyödyntämiseksi Puolan on parannettava sisäisiä energian siirto- ja jakeluverkkojaan ja energian varastointiverkkojaan sekä uudistettava sääntely-ympäristöään. Puolan olisi erityisesti toteutettava toimenpiteitä uusiutuvia energialähteitä koskevan lupamenettelyn esteiden poistamiseksi. Kyseisissä toimenpiteissä olisi keskityttävä i) nopeuttamaan uusiutuvien energialähteiden sisällyttämistä aluesuunnitelmiin, ii) perustamaan uusiutuvan energian ydinkehittämisalueita, iii) muuttamaan verkkoliitännöiden lupia koskevia sääntöjä ja iv) nykyaikaistamaan vanhentuneita ja tehottomia jakeluverkkoja. Lisä uudistuksia tarvitaan, jotta voidaan i) auttaa teollisuutta hyödyntämään puhdasta energiaa pitkäkestoisilla energian tarjontaa ja kysyntää koskevilla sopimuksilla, kuten sähkönhankintasopimuksilla, ii) poistaa energiayhteisöjä koskevia rajoituksia ja iii) edistää uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa kaukolämpöalalla.

- (34) Maakaasun kulutus vähentyi Puolassa 13 prosenttia elokuun 2022 ja maaliskuun 2023 välisenä aikana, kun sitä verrataan keskimääräiseen kaasunkulutukseen samalla ajanjaksolla edeltävien viiden vuoden aikana. Tämä jää hieman alle neuvoston asetuksessa (EU) 2022/1369¹⁶ säädetyin 15 prosentin vähennystavoitteen. Puolaa kannustetaan tehostamaan kaasun kysynnän tilapäiseen vähentämiseen tähtääviä toimia 31 päivään maaliskuuta 2024 saakka neuvoston asetuksen (EU) 2023/706¹⁷ mukaisesti. Vaikka käytössä on useita toimenpiteitä energian kysynnän hillitsemiseksi, erityisesti asuinrakennusten ja kaukolämpöjärjestelmien energiatehokkuuden parantamiseksi tarvitaan lisätoimia. Puolan energian loppukulutus vuonna 2021 oli 75,2 Mtoe, ja se on ollut kasvussa koko viime vuosikymmenen. Yli puolet asuinrakennusten lämmitykseen käytetyn energian tarpeesta täytetään tällä hetkellä hiilellä, joko suoraan tai käyttämällä sitä välillisesti kaukolämmityksessä. Asuinrakennukset ovat kuitenkin edelleen suurelta osin energiatehottomia, mikä on osasy siihen, että investointitarpeet ovat suurempia kuin muissa jäsenvaltioissa. Lisäksi kaukolämpöalalla tarvitaan kohdennettuja uudistuksia ja tehostettuja investointeja, jotta voidaan nopeuttaa alan hiilestä irtautumista, lisätä sen tehokkuutta ja varmistaa sen pitkän aikavälin taloudellinen elinkelpoisuus.
- (35) Vuosina 2005–2021 Puolan kansallisen liikenteen kasvihuonekaasupäästöt (lentoliikennettä lukuun ottamatta) kasvoivat 88,3 prosenttia, mikä on jyrkkä vastakohta sille, että nämä päästöt ovat vähentyneet unionissa keskimäärin 7,5 prosenttia. Puolan energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisältyvistä lisätoimenpiteistä huolimatta tämän alan kasvihuonekaasupäästöjen ennakoitua olevan vuonna 2030 yhä 56 prosenttia suuremmat kuin vuonna 2005. Kestävien joukkoliikenteen muotojen edistämiseksi tarvitaan lisätoimia Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvien uudistusten ja investointien pohjalta. Kansallisen liikenteen sähköistämiseen on yhdistettävä sähköntuotannon vähähiilistäminen, jotta alan päästöjä voidaan vähentää tehokkaasti.

---

¹⁶ Neuvoston asetus (EU) 2022/1369, annettu 5 päivänä elokuuta 2022, koordinoituista kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteistä (EUVL L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁷ Neuvoston asetus (EU) 2023/706, annettu 30 päivänä maaliskuuta 2023, asetuksen (EU) 2022/1369 muuttamisesta kaasun kysynnän vähentämistoimenpiteille vahvistetun kysynnän vähentämiskauden pidentämiseksi ja niiden täytäntöönpanoa koskevan raportoinnin ja seurannan tehostamiseksi (EUVL L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (36) Vihreän siirtymän kannalta keskeisten alojen ja ammattien työvoimapula ja osaamisvaje, muun muassa valmistusteollisuudessa sekä nettonollatekniologioiden käyttöönotossa ja ylläpidossa, aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Korkealaatuiset koulutusjärjestelmät, jotka vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, sekä kohdennetut täydennys- ja uudelleen koulutustoimenpiteet ovat avainasemassa osaamisvajeen vähentämisessä ja työmarkkinoille pääsyn ja työvoiman uudelleen kohdentamisen edistämässä. Hyödynnettävissä olevan työvoiman saamiseksi käyttöön näiden toimenpiteiden on oltava erityisesti sellaisten henkilöiden, alojen ja alueiden ulottuvilla, joihin vihreä siirtymä vaikuttaa eniten. Keskeisten alojen työvoimapula on lisääntynyt vihreän siirtymän yhteydessä Puolassa viime vuosina, ja siihen liittyy myös asiaan liittyvien taitojen puute. Ne aiheuttavat pullonkauloja nettonollatalouteen siirtymisessä. Vuonna 2022 työvoimapula raportoitiin tuotantoa rajoittavaksi tekijäksi teollisuudessa (63,4 % yrityksistä) ja rakennusallalla (74,6 % yrityksistä).
- (37) Neuvosto on tutkinut vuoden 2023 lähentymisohjelman komission tekemän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto¹⁸ ilmenee suosituksesta 1,

---

¹⁸ Asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Puola toteuttaa vuosina 2023 ja 2024 toimia, joilla se

1. purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024; jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät;

varmistaa finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun vuonna 2024 enintään 7,8 prosenttiin¹⁹;

jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi;

noudattaa vuoden 2024 jälkeen edelleen asteittaiseen ja kestäväan vakauttamiseen tähtäävää julkisen talouden keskipitkän aikavälin strategiaa yhdistettynä investointeihin ja uudistuksiin, joilla edistetään voimakkaampaa kestäväa kasvua, jotta saavutetaan maltillinen julkisen talouden keskipitkän aikavälin rahoitusasema;

parantaa julkisen varainkäytön tehokkuutta, muun muassa parantamalla sosiaalietuuksien kohdentamista; varmistaa tulevien eläke-etuuksien riittävyyden ja eläkejärjestelmän kestävyuden toteuttamalla toimenpiteitä, joilla nostetaan todellista eläkkeellesiirtymisikää, ja uudistamalla etuuskohteluun perustuvat eläkejärjestelyt;

---

¹⁹ Tämän arvioidaan vastaavan rakenteellisessa rahoitusasemassa vähintään 0,5 prosentin vuotuista parannusta suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kuten johdanto-osan 23 kappaleessa todetaan.

2. saavuttaa kiireellisesti unionin taloudellisten etujen suojaamiseen liittyvät välitavoitteet ja tavoitteet, jotta Puolan elpymis- ja palautumissuunnitelma voidaan panna nopeasti ja vakaasti täytäntöön; viimeistelee REPowerEU-luvun ripeästi, jotta sen täytäntöönpano voidaan aloittaa nopeasti; jatkaa koheesiopolitiikan ohjelmien nopeaa täytäntöönpanoa, joka täydentää elpymis- ja palautumissuunnitelmaa ja luo sen kanssa synergiaa;
3. parantaa investointiympäristöä, muun muassa turvaamalla oikeuslaitoksen riippumattomuuden;
4. nopeuttaa fossiilisten polttoaineiden asteittaista käytöstä luopumista ja uusiutuvan energian käyttöönottoa; uudistaa verkkoliitäntöjen lupia ja uusiutuvia energialähteitä koskevaa oikeudellista kehystä muun muassa energiayhteisöjen, biometaanin ja uusiutuvan vedyn osalta; toteuttaa toimenpiteitä energiansäästön edistämiseksi ja kaasun kysynnän vähentämiseksi; kasvattaa investointeja rakennusten energiatehokkuuteen ja kaukolämmön lämmöntuotannon vähähiilistämiseen energiaköyhyyden torjumiseksi; edistää edelleen kestäviä joukkoliikenteen muotoja; lisää panostusta politiikkatoimiin, joiden tarkoituksena on vihreän siirtymän, myös energiaremonttien, edellyttämien taitojen ja osaamisen tuottaminen ja hankkiminen.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja
